

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ

ΤΗΣ 24^{ης} ΜΑΡΤΙΟΥ 1953

Συμφώνως πρὸς τὸν ὀργανισμὸν τῆς ᾿Ακαδημίας ᾿Αθηνῶν, κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς ΚΕ΄ Μαρτίου, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ πανηγυρικοῦ, ἐπακουλουθεῖ ἢ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἀναγγελία τῶν τιμητικῶν διακρίσεων τῶν ἀπονεμομένων ὑπὸ τῆς ᾿Ακαδημίας.

᾿Αποφάσει τῆς ᾿Ολομελείας τῆς ᾿Ακαδημίας, μετὰ πρότασιν τῶν οἰκείων Τάξεων, ἀπονέμονται αἱ ἑξῆς τιμητικαὶ διακρίσεις :

᾿Απονέμεται βραβεῖον εἰς τὴν σεβαστὴν Κυρίαν **᾿Ασπασίαν Βλασίου Σκορδέλη**, διὰ τὴν ὑπερεξηκονταετῆ καρποφόρον ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἔθνικὴν τῆς ἄμα δρᾶσιν, τόσον εἰς ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τοῦ ὑποδούλου ἑλληνισμοῦ ὅσον καὶ τῆς ἐλευθέρως ᾿Ελλάδος.

Ἡ ᾿Ασπασία Σκορδέλη διηύθυνεν ἀλληλοδιαδόχως διάφορα ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα θηλέων, καὶ δὴ τὸ ἐν ᾿Αθήναις ἀνώτερον παρθεναγωγεῖον ᾿Ασπασίας Σκορδέλη, τὸ κεντρικὸν παρθεναγωγεῖον Σταυροδρομίου Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ἀστικὴν σχολὴν τοῦ ᾿Αρσακείου, τὸ ἐν Πειραιεῖ Χατζηκυριάκειον ὄρφανοτροφεῖον θηλέων.

Ἐργασθεῖσα πάντοτε μὲ ἀληθινὴν ἀφοσίωσιν, ἐγαλοῦχησε γενεὰς ἑλληνίδων καὶ διέπλασεν αὐτάς συμφώνως πρὸς τὰ διδάγματα τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, δι' ὃ καὶ ἡ ᾿Ακαδημία ἀπονέμει εἰς αὐτὴν, τιμῆς ἕνεκα, βραβεῖον.

Ἐνεκρίθη ἡ ἀπονομὴ ἀργυροῦ μεταλλίου εἰς τὸν καθηγητὴν κ. **Γεώργιον ᾿Ασκητόπουλον**, διὰ τὴν ὑπερπεντηκονταετῆ ἐκπαιδευτικὴν καὶ ἔθνικὴν του ἄμα δρᾶσιν (1900-1950) εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ ὑποδούλου ᾿Ελληνισμοῦ.

᾿Ο ἴδιος ἐφεῦρε καὶ ἐφήρμοσε λίαν ἐπιτυχῶς σύστημα διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τοὺς τουρκοφώνους ᾿Ελληνας μαθητάς. Ἐργάσθη δ' ἐπίσης τελεσφόρως διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ἔθνικὴν ἄμα ἀγωγὴν τῶν καταφυγόντων εἰς τὸ ἐλεύθερον ἔδαφος συμπατριωτῶν του,

συντελέσας εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Φωτεινῆς ἐν Νέᾳ Σμύρνῃ καὶ ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων. Πολλὰ δὲ συνεισέφερε διὰ τὸν ἀλύτρωτον Ἑλληνισμόν καὶ ὡς Γενικός Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου «Ἡ Ἀνατολή». Καὶ ἡ συγγραφικὴ του δρᾶσις ὑπῆρξεν ἀξιόλογος· συνέγραψεν εἰς ὀγκώδη τόμον τὰ «Καππαδοκικά», τὸ ὀδοιπορικόν του ἀπὸ Φλαβιανῶν εἰς Σάμον καὶ ἄλλα λογοτεχνικά ἔργα.

Τὴν καθόλου ἐπιστημονικὴν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Γεωργίου Ἀσκητοπούλου τιμῶσα ἡ Ἀκαδημία ἀπένευμεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀργυροῦν μετάλλιον.

Ἀργυροῦν μετάλλιον ἀπονέμεται εἰς τὸν πανοσ. ἀρχιμανδρίτην **Ἀνθίμου Παπαδόπουλον**, διὰ τὴν μακροχρόνιον ἐκπαιδευτικὴν, ἐπιστημονικὴν καὶ ἐθνικὴν του ἅμα δρᾶσιν. Ἦδη, εἰς νεαρωτάτην ἡλικίαν, ἐκλήθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἱεροδιδασκαλείου Σάμου καὶ εἶτα Κερασσοῦντος. Τὸ 1922 ἐξελέγη ἐφημέριος τοῦ Ἀμαλιείου ὀρφανοτροφείου, ἀναλαβὼν ἅμα τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν τροφίμων του.

Ἀπὸ τοῦ 1914 συντάκτης καὶ ἀπὸ τοῦ 1932 διευθυντὴς τοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ λειτουργοῦντος ἀρχείου τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, εἰργάσθη μέχρι σήμερον ἀόκνως καὶ ἐπιτυχέστατα διὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων τόμων αὐτοῦ. Ἐπίσης πλείστα ἔργασίαι του, γλωσσικοῦ καὶ ἱστορικοῦ περιεχομένου, ἐδημοσιεύθησαν εἰς ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς 17 τόμους τοῦ Ἀρχείου Πόντου καὶ εἰς τὴν Ἀθηναίαν.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, δεόντως ἐκτιμῶσα τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀνθίμου Παπαδοπούλου, καὶ ἰδιαίτατα τὴν εἰς τὸ Ἀρχεῖον αὐτῆς, ἀπεφάσισε νὰ νὰ ἀπονεύμῃ εἰς αὐτόν, εἰς ἔνδειξιν τιμῆς, τὸ ἀργυροῦν μετάλλιον, προβάλλουσα ἅμα αὐτόν ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

Ἀπονέμεται ἔπαινος εἰς τὸν κ. **Ἀνδρέαν Χρ. Καλογηρᾶν**, διὰ τὴν τρίτομον ἐκ 1150 σελίδων μελέτην του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ σάτυρα στὴν Κεφαλονιά». Εἰς τὸ α' τόμον (1939) μετὰ ἐπισκόπησιν περὶ τῆς γενέσεως, ἐξελίξεως καὶ ἱστορίας τῆς σατύρας εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, πραγματεύεται περὶ τοῦ σατυρικοῦ συγγραφέως Γεωργίου Μολφέτα, παρατιθεμένων πλείστων περικοπῶν ἐκ τῶν ἔργων του, καὶ μάλιστα τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ζιζάνιον» ἑβδομαδιαίου φύλλου, τὸ ὁποῖον ἐξέδιδε (1892-1916). Συντομώτερον δὲ πραγματεύεται περὶ τῶν συνεργατῶν τοῦ «Ζιζανίου». Εἰς τὸν β' τόμον (1946) ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται περὶ σατύρας ἐν γένει καὶ περὶ ἄλλων Κεφαλλήνων σατυρικῶν, ἐν οἷς περὶ τοῦ Μπάμπη Ἀννίνου

«τοῦ μεγαλυτέρου ἕλληνας χιουμορίστα», τοῦ «ἀριστοτέχνου τῆς γελοιογραφίας» Θέμου Ἀννίνου, τοῦ Μικελάκη Ἀβλίχου, ὡς καὶ περὶ τῶν σατυρικῶν περιοδικῶν τῆς Κεφαλληνίας, τῶν σατυρογράφων καὶ τῶν ριμαδῶρων. Ὁ γ' τόμος (1952) ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸν σπουδαιότερον Κεφαλλῆνα σατυρικὸν Ἀνδρέαν Λασκαράτον (1811-1901), τοῦ ὁποῦ παραθέτει πλείστας περικοπὰς ἐκ τῶν πεζογραφημάτων καὶ τῶν ποιητικῶν τοῦ ἔργου. Ὁ Λασκαράτος ἀπὸ ἐπιθυμίαν του, ὡς λέγει, «νὰ τηρηθῆ ἀμόλυντος καὶ ἄσπιλος ἢ θεία τοῦ Ἰησοῦ διδασκαλία», ἐπολέμησε ζωηρότατα προλήψεις, δεισιδαιμονίας, ἐξωτερικοὺς τύπους, τὴν ἀπαιδευσίαν τοῦ κλήρου, καὶ ἐν γένει αἰωνοβίους θεσμούς, παραδόσεις καὶ ἔθιμα. Ὁ Λασκαράτος μὲ τὴν ὀξεῖαν πολεμικὴν του, ἣτις ἀπέβαιναν ἐνίοτε ἀχαλίνωτος, ἐλησμόνησεν ὅτι ἔννοια καὶ παραστάσεις τόσον βαθέως ἐρριζωμένοι, ἀδιάφορον ἂν καλῶς ἢ κακῶς, εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ, δὲν ἐκριζώνονται ἀλλὰ μᾶλλον ἐξ ἀντιδράσεως ἐνισχύονται καὶ ἐδραιοῦνται μὲ τὸν διασυρμόν. (Πάντως ὁ Λασκαράτος, ἔχων πλούσιον σατυρικὸν τάλαντον, θὰ ἐπέδρα ἐπωφελέστερον, ἐὰν ἦτο ψυχραιμότερος καὶ δὲν ἐγενέκευ τὴν πολεμικὴν του κατὰ ἀπάντων ἀνεξαιρέτως. Θρησκευτικὸς ἀναμορφωτῆς πάντως δὲν ὑπῆρξεν, οὔτε εἶχε προσόντα ἀναμορφωτοῦ ἦτο καταλυτῆς ὄχι ὅμως καὶ ἀνορθωτῆς). Ἡ συγγραφὴ τοῦ κ. Καλογηρᾶ ἀποτελεῖ ἀξιόλογον συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς σατυρικῆς ποιήσεως ἐν Ἑλλάδι, δι' ἧ καὶ ἐπαινεῖται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας.

Τὸ βραβεῖον Ἐμμανουὴλ Ροῖδου ἐκ δρ. 1.500.000 προεκηρύχθη διὰ τὴν καλυτέραν ἀνέκδοτον μελέτην περὶ τοῦ ἀειμνήστου ἰδεολόγου ποιητοῦ καὶ ἐνθουσιώδους πατριώτου, τοῦ πεσόντος ἡρωϊκῶς εἰς Δρίσκον τῆς Ἠπείρου τὸ 1912, Λορέντζου Μαβίλη.

Ὑπεβλήθησαν δύο σχετικαὶ χειρόγραφοι μελέται. Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦς στίχους:

«Τοῦ Ἀπόλλωνα ὄχι ἡ χάρις, ἡ δόξα μόνη
σοῦ ἔλειπε τοῦ θανάτου· κ' ἓνα βόλι
σ' ἔσειλ' ἦρωα στὸ ἡλύσιο περιβόλι».

Ἡ μελέτη αὕτη διακρίνεται διὰ τὴν ἀντικειμενικότητα, ἐπιστημονικὴν κατάταξιν τῆς ὕλης, ἐπιμέλειαν τῆς ἐρεῦνης, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν πηγῶν. Ἀνοιγέντος τοῦ φακέλλου ἐγνώσθη ὅτι συγγραφεὺς τῆς ἀξιολόγου ταύτης μελέτης εἶναι ὁ Φαίδων Μπουμπουλίδης, εἰς ὃν καὶ ἀπονέμεται τὸ βραβεῖον.

Πάντως θά ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν ἐξεδίδοτο διὰ τοῦ τύπου ἡ μελέτη αὕτη, διότι, ὅπως προσφυῶς ἔλεγεν ὁ Ἐμμαν. Ροῖδης, «καταντοῦν αἱ Ἄκαδημαίαι, συσσωρεύουσαι χειρόγραφα μὴ βλέποντα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, νεκροταφεῖα χειρογράφων.

Ὁ Δήμος Αἰγίου ὠρισε βραβεῖον δρχ. 13.200.000 διὰ βράβευσιν τῆς καλυτέρας ἀνεκδότου μελέτης, τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως Αἰγίου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Σχετικὴ δακτυλογραφημένη πραγματεία ὑπεβλήθη μόνον μία ὑπὸ τὸ ρητὸν «Τῶν δὲ πραχθέντων καὶ ρηθέντων κατ' ἀλήθειαν αὐτῶν μνημονεύειν πάμπαν». Ἡ Ἄκαδημία ἐβράβευσε τὸ δεύτερον μέρος τῆς ὑποβληθείσης πραγματείας, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ Αἰγίου ἀπὸ τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως καὶ πέραν, τοῦ Δήμου Αἰγίου ἐπιφυλασσομένου νὰ προκηρῦξῃ βραβεῖον διὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τοῦ Αἰγίου.

Ἄνοιγέντος τοῦ φακέλλου, ἐγνώσθη ὅτι συγγραφεὺς τοῦ ἔργου εἶναι ὁ κ. **Ἄριστος Σταυρόπουλος**, δημοσιογράφος, εἰς ὃν καὶ ἀπονέμεται τὸ ἐκ δρχ. 13.200.000 βραβεῖον.

*
* *

Εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, κατὰ τὴν ἐβδομάδα τοῦ διδασκάλου, πρὸς τιμὴν τῆς ἐθνικῆς του ἀποστολῆς καὶ δράσεως, δὲν μετέσχεν ἡ Ἄκαδημία Ἀθηνῶν, θεωρήσασα προσφορώτερον νὰ διαδηλώσῃ τὴν μεγάλην ἐκτίμησίν της πρὸς αὐτήν, κατὰ τὴν σημερινὴν πανηγυρικὴν τῆς συνεδρίας, ὅτε ἐορτάζεται ἡ ἐορτὴ τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας· τοῦτο δὲ διὰ νὰ συμβολισθῇ ὅτι ὁ ἐθνικὸς ἀγὼν τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου ἀποτελεῖ οἰονεὶ συνέχειαν τῶν ἡρωϊκῶν ἀγώνων τῶν γιγαντομάχων τοῦ 21.

Πράγματι ὁ ἔλλην διδάσκαλος, ἐπὶ τοῦ ὄλου, παρὰ τὰς ἀντιξοὺς πολλακίς συνθήκας ὑφ' ἃς διαβιοῖ, ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰ μεγάλα καὶ αἰώνια ἰδανικά τοῦ ἔθνους καὶ πολὺ συνετέλεσεν εἰς ἐδραίωσιν τῆς ἐθνικῆς νίκης, μὴ φεισθεὶς θυσιῶν, οὐδ' αὐτῆς τῆς ζωῆς του.

Εἰς ἔνδειξιν τῆς τιμῆς τὴν ὁποῖαν ἀποδίδει εἰς τὸν διδάσκαλον ἡ Ἄκαδημία Ἀθηνῶν, ἀπονέμει τὸ βραβεῖον ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας εἰς τὴν ἱεράν μνήμην μιᾶς εὐγενοῦς καὶ ἡρωϊκῆς ἀντιπροσώπου τοῦ διδασκαλικοῦ κλάδου, τῆς ἐν Λεπτοκαρυῆ τῆς Μακεδονίας διδασκαλίσης **Σοφίας Εὐθυμίου**. Ἡ εὐθαρσῆς αὕτη κήρυξ τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν, συλ-

ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν, ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον, ριφθεῖσα ζῶσα ἐπὶ τῆς πυρᾶς, τὴν 29ην Σεπτεμβρίου 1948. Εἰς τιμὴν τῆς ἔθνομάρτυρος, κατόπιν πρωτοβουλίας τοῦ συλλόγου τῶν διδασκάλων Πιερίας καὶ διενεργηθέντος ἐράνου μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν μαθητῶν, ἐστήθη προτομὴ αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ ἀποκαλυπτήρια ἐτελέσθησαν κατὰ τὴν διαρρέυσασαν ἐβδομάδα τοῦ διδασκάλου. Ἡ προτομὴ αὕτη θὰ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα οἶονεὶ σύμβολον καὶ μαρτυρία τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θυσιῶν τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου, σύμβολον ὑπενθυμίζον συνάμα τὰς ἱεράς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπονέμουσα τὸ βραβεῖον ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας εἰς τὴν ἱεράν μνήμην τῆς ἀειμνήστου ἔθνομάρτυρος διδασκαλίσσης Σοφίας Εὐθυμίου, τιμᾷ συγχρόνως καὶ ὀλόκληρον τὸν ἐθνικόφρονα διδασκαλικὸν κόσμον, ὅστις δὲν ἐφείσθη στερήσεων καὶ θυσιῶν χάριν τῆς πατρίδος.

Ἡ Ἀκαδημία δὲν ἐπεβράβευσε διὰ πρώτην φορὰν ἡρωϊκοὺς ἐκπροσώπους τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου.

Ἦδη κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 24ης Μαρτίου 1947 ἀπένευμε τὸ βραβεῖον ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας εἰς τὴν ἱεράν μνήμην τῆς ἐν Σκρᾶ μαρτυρησάσης δημοδιδασκαλίσης Βασιλικῆς Παπαθανασίου, καὶ κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1948 ἀπένευμε τὸ βραβεῖον ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας εἰς τὸν ἡρωϊκῶς ἐργασθέντα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν καὶ χάριν αὐτῶν μαρτυρήσαντα δημοδιδάσκαλον Δισπηλιοῦ Καστορίας Νικόλαον Παπαθανασίου. Καὶ πόσοι ἄλλοι ἀφανεῖς ἥρωες ἐπέστεψαν διὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου τῶν τὴν μαρτυρικὴν τῶν ζῶν! Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἡρωϊκῶν μαρτύρων!

Τὸ βραβεῖον ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας εἰς μνήμην τῆς ἡρωϊκῆς διδασκαλίσης παρακαλεῖται νὰ παραλάβῃ ὁ κ. πρόεδρος τῆς δημοδιδασκαλικῆς ὁμοσπονδίας, ὅπως τὸ παραδώσῃ εἰς τὸ σχολεῖον Λεπτοκαρυᾶς, ὅπου ἔδρασεν ἡ ἡρωϊκὴ διδασκάλισσα καὶ ἔθνομάρτυς.

Μὲ ἀκράδαντον πίστιν διὰ τὴν ὀριστικὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας, ἅς ἐορτάσωμεν χαρμοσύνως τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ἐορτήν, ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅτι «τοῦ Κυρίου ἡ σωτηρία καὶ ἐπὶ τὸν λαόν του ἡ εὐλογία του»!